

Nytt fra

ØSTMARKA

Medlemsblad for Østmarkas Venner 42. årgang Nr. 3/2008

**Slåttetreff på Bøvelstad
Heidi til høstmøtet
Turer til Guldsmeden og Dølerud**

Løsning på Børtersaken?

Av Steinar Saghaug

Lederen har ordet:

Offentlige reguleringsmyndigheter, først og fremst Enebakk kommune og Fylkesmannen i Oslo og Akershus, har nå en historisk sjanse til å få en løsning på det vi populært har kalt Børtersaken. I samsvar med Plan- og bygningslovens §27-1 ble det i august kunngjort at firmaet Terma Consult har igangsatt arbeid med en privat reguleringsplan for Børter gård i Enebakk. Når det i kunngjøringen gjøres oppmerksom på at «deler av Eikeberg er tatt med for om mulig å regulere inn sør-vestre turatkomst til marka», virker det som om man har tatt høyde for å regulere inn det forslaget som samtlige friluftsforskningsorganisasjoner har kjempet for i årevis.

Østmarkas Venner har store forhåpninger til at Børtersaken nå finner sin løsning! Foreningen har gang på gang, gjennom møter med grunneierne, møter og befaringer med kommunen og diverse brev til offentlige myndigheter, påpekt det uholdbare i at gjensidige grunneiere har stengt folk ute fra Marka med høyst tvilsomme og – etter vår mening – mange ganger ulovlige metoder. Det er fullstendig uakseptabelt at turgåere, av frykt for sin egen sikkerhet, i dag ikke tør bevege seg i nærheten av Børter gård. Begge eierne ble nylig bøtelagt for fysisk å ha forulempet en turgåer som med makt ble kjørt vekk fra eiendommen, så frykten er høyst reell. I vår uttalelse til oppstart av planarbeidet går vi så langt som å si at eierne på Børter faktisk «terroriserer» uskyldige turgåere med sin oppførsel.

Det har også vært påpekt av flere at det ulovlig er satt opp flere eldre hus i området mellom Børtervann og gården. I følge kunngjøringen inngår dette i arbeidet med å bygge opp en kulturbasert næringsvirksomhet. Begeret må tydeligvis være fullt for Enebakk kommune som nå har krevd at det skal utarbeides en privat reguleringsplan for hele området. Vi tillater oss å minne om at ulovlige oppsatte bygninger kan forlanges revet.

Østmarkas Venner har ved flere anledninger spilt inn forslag til atkomstveier, som vi mener bør være akseptable for alle parter. Vi kan bare beklage at ingen offentlig instans til nå har maktet å gripe inn i saken og sikret allmennhetens interesser i området. Våre innspill til oppstart av reguleringsplanen skulle være enkle å innfri. Vi ber om en turveitrasé fra innerst i Ekebergdalen (mellom gårdene Eikeberg og Børter) og inn til Børtervann, og en nord – sør trasé som kan lede trafikken utenom gårdstunet på Børter, samt at det avsettes areal til en utfartsparkering.

Dersom planmyndighetene ikke benytter denne gylne anledningen til å finne en tilfredsstillende løsning for friluftslivet, frykter vi at eierne på Børter – nå med loven i hånd – kan bedrive en «kulturbasert næringsvirksomhet» som stenger allmennheten ute fra området. Da kan det bli flere «adgang forbudt»-skilt, flere grunder og gjerder, flere fysiske og verbale overgrep og økende frykt hos folk som ønsker å bruke området til friluftsliv. Så det er NÅ eller aldri!

Nytt fra Østmarka – Medlemsblad for Østmarkas Venner

Ansvarlig utgiver: Østmarkas Venner,
Postboks 37 Haugerud, 0616 Oslo
Redaktør: Helga Gunnarsdóttir
E-post: helga@ostmarkasvenner.no
Redaksjonskomité: Øyvind Pettersen og Cathrine Søberg

Forsidebildet: Skjønn slåttekveld på Bøvelstad
Foto: Lise Henriksen
Grafisk design, repro og trykking: 07 Gruppen AS Oslo
Opplag: 4 200
Frist for stoff til neste nr. er 1. november 2008

Guidet tur til Dølerud og Spinnern

Lørdag 11. oktober

inviterer Østmarkas Venner til guidet tur i samarbeid med vertskapet på Sandbakken.

Vi møtes kl. 11.00 på parkeringsplassen ved Sandbakken og går via Antons vei til den tidligere husmannsplassen Dølerud, hvor vi får servert vaffel og kaffe/saft. Videre går turen via Dølerudbakken (tidligere hoppbakke) og Sølvdobla til steinstøtta på Spinnern. Turen ender opp på Sandbakken hvor vi får høre litt om stedets historie og ta en titt på de nesten 50 år gamle bibelmotivene som er malt på fjellveggen ved markastua.

Turen er på ca. 8 km og går til dels i ulendt terreng. Godt fottøy er nødvendig. Turen blir arrangert uansett vær, og avsluttes ca. kl. 15.00.

Turleder og guide er Even Saugstad, som har skrevet boka «Østmarka fra A til Å» og nå driver Sandbakken markastue.

Turen er gratis for medlemmer av Østmarkas Venner. Påmelding er ikke nødvendig.

Styret i Østmarkas Venner 2008–2009

Leder: Steinar Saghaug 91 37 22 42

Nestleder: Johan Ellingsen 64 92 80 52

Styremedlemmer:

Nina H. Skramstad 40 84 07 65

Cathrine Søberg 99 56 86 20

Varamedlemmer: Finn Jensen 22 27 01 39

Øyvind Pettersen 22 28 44 78

Stian Dahl 45 01 81 10

Inger Tangen 41 25 66 47

Solveig Dalene 90 12 99 85

Sekretær og medlemsarkiv: Monica Hoel 48 28 05 65

Regnskap: Kristin Ohnstad 93 40 66 71

E-post til styret og ansatte: fornavn@ostmarkasvenner.no

Glede over gjenåpnet bekk

Etter flere tiår i rør er nå Skraperudbekken endelig fri! I sommer har Friluftsetaten restaurert bekken som i flere år har forsøkt å slippe fri fra sine trange rør. Problemet med bekkelukkingen er tatt opp av Miljøprosjekt Ljanselva og Østmarkas Venner gjentatte ganger, blant annet ved prioritering av midler til friluftstiltak. Siden flommen høsten 2000 har det til tider vært uframkommelig på turveien over bekken og sletta ved Skraperudtjern. Sist vinter hadde bekken laget seg eget løp på siden av rørene.

Lukking av bekken hadde også ødelagt ørretens muligheter til å gyte oppstrøms Skraperudtjern.

Friluftsetaten har fjernet rørene og gjen-skapt kulper og stryk i bekken. En fin og enkel bru er anlagt over bekken. Ørreten kan glede seg over gytegrus, og de to- og firbeinte over bekkesus og plaskedam! I skrivende stund gjenstår kun tilsåing og beplantning.

Vi takker Friluftsetaten for innsatsen!

HG

Foto: HG.

Sarabråten

Minnestunden ved Milorg-bautaen på Sarabråten ble avholdt på tradisjonell måte mandag 9. juni. Over 200 personer deltok og hørte blant annet tidligere forsvarsminister, nå generalsekretær i DNT Kristin Krohn Devold tale.

Villmarkstur til Rundvann

Det var 12 forventningsfulle barn og ungdommer som hadde funnet veien til Skullerudstua søndag 9. juni for å bli med Trond Strømdahl på villmarkstur i Østmarka. Målet for turen var Rundvann ved Østmarkkapellet.

Dessverre gjorde stor skogbrannfare det umulig å øve seg på å lage leirbål. Til gjengjeld ble mange fristet til et bad i det varme og fine været. Noen tok seg også tid til noen kast med fiskestanga.

At Strømdahl har lang erfaring som lærer, var tydelig da han fortalte om sine opplevelser og erfaringer fra en lang rekke villmarksturer. Det var en svært lydhør forsamling

som fulgte med, og spørsmålene var mange etterpå.

Etter en solid lunsj var det tid for natursti med poster og oppgaver knyttet til friluftsliv og naturfag. Og leirplassen ble selvfølgelig ryddet skikkelig før retur til sivilisasjonen.

Alt i alt ble det en trivelig tur for både store og små. Vi er veldig takknemmelige for at Trond Strømdahl påtok seg å være leder for dette arrangementet (uten noen form for betaling), og håper at det blir mulig å gjenta det neste år.

ØP

Foto: Øyvind Pettersen

Skiskytteranlegg på Losby?

Sårene har ikke grodd ferdig i Vallerudløypa for Lørenskog kommune planlegger nye inngrep i Østmarka. Kultur - og idrettsutvalget vedtok før sommeren å sette i gang arbeidet med en ny reguleringsplan for helårs skiskytteranlegg på Losby.

Lørenskog kommune har i samarbeid med Lørenskog skiklubb og Norges skiskytterforbund sett på ulike muligheter for å anlegge et skiskytteranlegg i Losby. De har nå kommet frem til to forslag.

Begge stedene ligger i tilknytning til skytebanen på Losby, og langrensløypene vil følge de samme traséene uavhengig av beliggenheten til standplass og stadion. Anlegget planlegges også koblet sammen med Losbylinja og det øvrige løypesystemet i Losby. Det samme gjelder lysløypa mellom Vallerud og Mariholtet.

I følge kommunen og skiklubben skal dette være et treningsanlegg, men i saksframlegget heter det at anlegget bør tilrettelegges på en måte som gjør det mulig å oppgradere til et nasjonalt konkurransenivå om ønskelig. De mener også at anlegget bør tilrette-

legges for sommerbruk, noe som innebærer at stadion og minimum én kilometer av løypenettet må asfalteres for å kunne benytte rullleski. Deler av løypenettet og stadionanlegget bør også ha lys.

Per idag setter reguleringsplanen for skytebaner på Losby stopper for bygging av skiskytteranlegg. Det kreves derfor en ny reguleringsplan for området dersom man ønsker å bygge anlegget. I forbindelse med arbeidet med en ny Markalov ble det innført rikspolitiske retningslinjer som setter en foreløpig stopp for denne type tiltak innenfor markagrensa.

Til tross for de planmessige hindringene har Lørenskog kommune vedtatt å starte arbeidet med en ny reguleringsplan for området. Østmarkas Venner vil derfor følge opp saken i samarbeid med OOF.

Fra vårt medlem Jan Harald Eide har vi fått denne lille beretningen med bilde:

«På min daglige vandring i Østmarka en fin dag i sommer ble jeg oppmerksom på en kar som slet med å få opp noe fra Skraperudtjernet. Jeg gikk bort til han og tilbød min hjelp. Etterhvert landet han et prakteksemplar av en gjedde (se bildet). Jeg trodde ikke mine egne øyner da gjedda viste seg å være ca. 7 kilo og ca. 1 meter lang. En skikkelig rugg var det, og jeg hadde ikke i min villeste fantasi trodd at det fantes så stor fisk i Østmarka. Etter å ha tilbørlig fotografert og veid gjedda ble monstret sluppet ut i tjernet igjen, og er den ikke blitt fanget enda en gang, så svømmer den rundt i tjernet fortsatt. Den stolte fiskeren var **Bjørn Reidar Andersen.**»

Slåttehelg på Bøvelstad

Av Johan Ellingsen

Nesten 50 år etter at den siste bonden forlot gården Bøvelstad, kunne du lørdag 28. juni 2008 igjen høre den hvislende lyden av skarpe ljåblader som skar seg gjennom enga og la igjen ranker med nyslått gras som ble løftet opp på hesjer til tørk. Denne gangen var det ikke som ledd i en livsviktig matauk, men

tvært i mot ivrige østmarkavenners innsats for å hindre at plassen gror helt igjen og går tilbake til naturen.

Ljåslått er ingen enkel øvelse, og vi hadde engasjert kulturlandskapsspesialisten Bent Nilsen fra Sande for å instruere oss i oppsetting av ljå, riktig vinkel på ljåbladet i for-

Slåttekarer i sving. Foto: Merete Mølbach.

holder til orva (skaftet) og riktig arbeidsstilling. Det tok ikke mange timene før den frodige enga lå i bakken og hesjen var oppsatt. Da var det tid for en velfortjent slåttegraut med rød saft for de 14 ivrige slåttefolka. På søndagen lot gjengen slått være slått og skiftet til turstøvler for å få med seg noe av

den ville naturen inne i reservatet. Med Lise Henriksen som turleder kom vi oss inn i det villeste av Østmarka, godt fulgt av herværende svermer av knott.

Utpå sommeren ble det tørre høyet lagt i låven, så nå har vi vinterfôr også!

Over:
Bent Nilsen sliper ljaen.
Foto: Johan Ellingsen

Til høyre:
Gode og mette etter slåttegrøten.
Foto: Johan Ellingsen.

Under:
Bøvelstad – klar for reservattur.
Foto: Lise Henriksen.

Men det er flere små engflekker rundt gården som ennå ikke er ryddet for busk og kratt, så det er nok av arbeid for fremtidige slåttechelger. Østmarkas Venner vil derfor gjøre skjøtsel av Bøvelstad til en årlig tradisjon og håper å samle flere kulturlandskapspleiere neste sommer. Målet er å få tilbake det åpne landskapet vi kjenner igjen fra gamle bilder av Bøvelstad. Men det vil ta tid å rydde plassen tilbake til sin gamle, skjøttede standard, for fra hver store osp vi feller, skyter det opp enorme mengder rotskudd som må holdes nede. Vinteren 2007 ble det hogd godt, slik at huset nå sees fra vannet, men om få år vil plassen gro til igjen, tettere enn før. Så her må vi ta tida til hjelp.

Vi overveier sterkt om vi til neste år skal sette opp gjerde rundt gården og slippe sau på beite. De må i så fall fraktes inn med båt. Den som har gått til fots til Bøvelstad, vet at det kan være leit nok for oss mennesker å ta seg fram om man ikke skal drive en saueflokk foran seg også. Vi vil da annonsere etter frivillige «gjetere/budeier» som kan bo der inne i perioden mai/juni for å se til dyrene. Dette får vi komme tilbake til i løpet av vinteren. DNT Oslo og Omegn går kanskje allerede nå i høst i gang med å sette i stand hovedbygningen, slik at vi snart får enda en overnattingshytte i Østmarka. Med restaurerte hus, røyk fra pipa, dyr på beite og lys i vinduene er enda et viktig kulturminne reddet!

Reservatstemning i vestre Krok tjernsdråg. Foto: Lise Henriksen.

Willy

Av Per Kårmo

*Går du i Marka
sånn dann og vann...
så har du nok støtt på
en likanes mann.*

*Som regel på farten
blid og velvillig...
du kjenner 'n nok sikkert:
skaumannen Willy.*

*Alltid klar
til å slå av en prat...
fra livet i skauen
til tips om mat.*

*Han har med seg øks
og han knerter litt ved...
og noe det må man
jo drive med.*

*Men det viktigste er
å småprate litt...
om det som har hendt
og hvordan været har blitt.*

*Så på vegne av oss
som syn 's dagen blir lang...
det var 'n Willy som redda 'n
nok en gang.*

*Med sånne som ham
blir Marka vår go...
og stedet her øst
et fint sted å bo.*

Brakka i Deliseterdalen

Av Lise Henriksen

*I Deliseterdalen stod det to brakker side om side fra vinteren 1960 til den ene brant ned i 1971 (den til høyre på bildet).
Foto: Tom Eriksen, ca. 1970*

Vinteren 1960 ble to rødmalte skogsarbeiderbrakker og en lemmestall slept med traktor og doning fra Rausjøgrenda over Børtervann og inn i den trange Deliseterdalen. Her ble husvære for hest og tømmerhoggere plassert på en åpen, liten voll mellom ulendte koller og dråg, en snau kilometer nord for Børtervann. En god del år før dette var en hestevei, en såkalt driftsvei, blitt bygd innover Deliseterdalen og opp til Søndre Kytetjern. Den ble blant annet brukt til å kjøre tømmeret ut fra Strusåsen – stokkene ble først rullet ned den stupbratte «Strusåsleppen» og ut på S.Kytetjern.

Navnet har dalen fått etter Delisetra, som lå ved den fine rasteodden lengst nord i Deliseterfjorden, men som trolig ble nedlagt for rundt 200 år siden. Dalen kalles også *Østre* Deliseterdalen, for å skille den fra den vestre Deliseterdalen, hvor det går blåmerket sti mellom Vangen/Tonevann og Rausjø. Vi er nå inne i de indre og mer ubeferdete deler av Østmarka, som kalles Rausjømarka, lengst

nord i Enebakk kommune. Daværende eier av de 34.000 mål store Rausjøskogene var firmaet And.H. Kiær & Co. i Fredrikstad, som hadde kjøpt eiendommen i 1907.

Vintrene 1961 og -62 lå Sigmund Andreassen på brakkene sammen med sin onkel og sin far, Sigurd Andreassen Nersagen, og hogg tømmer. De hogg i de ulendte ”holene” innover mot Søndre Krokvann og S.Kytetjern. Sigmund var bare 16 år, men hadde allerede startet sin lange karriere som skogsarbeider, først for Kiær, så for Oslo skogvesen. Påskedagene tilbragte han på brakkene sammen med flere andre ungdommer. Sigmund bodde sine første 8–9 år på Nersaga i Rausjøgrenda, før familien flyttet til Fjell, og skolegangen kunne fortsette på Siggerud. Også vinteren 1963 eller -64 lå det tre karer fra Romedal på brakkene og hogg for Kiær. Men da var det også slutt på skogsarbeiderlivet i Deliseterdalen.

I januar 1965 kjøpte Oslo kommune Rausjøskogene for 6 millioner kroner, og Skog-

vesenet overtok driften. Bjarne Mjaaland ble ansatt som skogsjef i 1968 (til 1988). Han planla å bygge en 3,7 km lang skogsbilvei fra Rausjøgrenda og inn forbi Bukketjern til Deliseterdalen/Brakka, kalt «Bukketjernsveien». Formålet var å avvirke (ved flatehogster) den hogstmodne skogen i de vanskelig tilgjengelige områdene i Heiåsen, Strusåsen, Deliseterdalen, Kytetjern og Krovann – anslagsvis 25.000 kubikkmeter tømmer. Bukketjernsveien ville medføre svære terrenginngrep og punktere et av de siste relativt uberørte områder i Østmarka, ja hele Oslomarka. Protestene fra naturvern- og friluftsansjansjonene, spesielt fra Østmarkas Venner, var da også uvanlig sterke.

Og denne gang seiret verneinteressene! I 1976 ble et 5141 dekar stort område fredet administrativt ved formannsskapsvedtak i Oslo kommune og kalt for *Rausjømarka skogreservat*. Reservatet strakte seg fra Brakka og innover til Søndre Krovann, Mellom Kytetjern og Grinderen, og omfattet også Tonekollen på vestsiden og den avsides Grinderkollen og Kåterudhøgdene på østsiden.

De to brakkene i Deliseterdalen ble etter hvert stående ulåste og benyttet året rundt av turgåere og sportsfiskere. Det var en god del friluftsglad ungdom fra bla. Oppsal, Bøler, Bogerud og Lambertseter som pakket sekken og dro langt til skogs i helgene. Flere var medlemmer av Osloomarka Trekkhund-

Slik ser Brakka ut i dag, med tak, ny pipe og tram.
Foto Lise Henriksen, mars 2008.

klubb, med base på Skjelbreia, og hadde med seg «isbikkjer» innover. Ved siden av de to brakkene lå det også to gamle koier og en forseggjort, laftet gapahuk ved Søndre Krok vann, som mange visste om. Det var «Elgbu» på sørsiden og en milorgkoie, kalt «Toppenkoia», på nordøstsiden. «Huken» lå på odden på vestsiden av vannet. Så om det var fullt på brakkene, var det bare å labbe videre og håpe på at den nærmeste koia eller Huken var ledig. I 1971 brant den ene brakka ned på grunn av uforsiktig fyring i ovnen, mens stallen og den andre brakka, som står nærmest skiløypa, heldigvis ble berget.

Sant å si så ligger Brakka nokså inneklemt og dystert til, og kan verken skilte med sol eller utsikt. Ikke desto mindre er det en egen, fortettet stemning her dypt inne i villmarka,

tett omsluttet som man er av reservatskog på alle kanter, med bekken fra Søndre Kytetjern klukkende like bortenfor. Brakka er ikke det man kan kalle lett tilgjengelig, i alle fall ikke sommerstid. Men her har man et unikt utgangspunkt for turer videre innover i skogreservatet. Rett utenfor stuedøra venter naturopplevelser som slett ikke er dagligdage. Siden reservatutvidelsen som ble vedtatt i statsråd i desember 1990, har Brakka ligget inne i selve naturreservatet.

Brakka, som er inntegnet på turkartene over Østmarka, er enkelt utstyrt, med to sengebrusker, et bord og et par skamler, samt en liten kjøkkenbenk, skap og noe kjøkkenutstyr. Sovepose, nødvendig kokeutstyr, stearinlys og helst liggeunderlag må man ha med seg. Ikke alle som passerer Brakka er klar over

Både sommer og vinter er det en helt egen stemning å følge den gamle skiløypa og hesteveien innover Deliseterdalen. Foto: Lise H., mars 2008.

at den står åpen - både som raste- og overnattingskoie. Her kan man fyre opp i ovnen og skrive seg inn i hytteboka. Mange benytter seg da også av tilbudet, nå som tidligere, for slike kryp-inn i Marka blir gjerne et turmål og en liten attraksjon i seg selv. For noen år siden ble Brakka opprustet og ser nå atskillig koseligere ut. Fire nevenyttige karer som er her på årlige «gutteturer», snekret på eget initiativ tak og tram og satte opp ny pipe.

Det er stemningsfullt og opplevelserikt innover Deliseterdalen både sommer og vinter, med mye gammelskog og stedvis så stupbratte fjellskrånninger at man må bøye nakken for å se toppen. I nedre del, sør for Brakka, er dalen flat og elva stilleflytende, og man kan betrakte gytefisken som går opp her. Det blir fort bløtt her etter regnvær, så strekningen er også blitt kalt det mindre flatterende "Gjørmedalen". Her går padleruta mellom Børtervann og Losbyvassdraget, som man må beregne rundt 4 timer på å forsere med kano og oppakning, da alt jo må bæres i to omganger. Deliseterdalen er i alle fall et snillere alternativ enn den kronoglete Grinderdalen. Stadig flere langtursskøytere ferdes opp og ned Deliseterdalen så fort skøyteisen har lagt seg. De raskeste går fra vann til vann fra Losby til sørenden av Børtervann og retur på dagen.

Gjennom Deliseterdalen går det en svært populær skiløype/naturløype - den brukes som forbindelse mellom Losby-vassdraget og Børtervann/Rausjø - Mosjøen/Vangen, og er også å betrakte som en hovedløype fra Flateby i Enebakk over Nordbysjøen til Vangen. Skiløypa har gått her i alle fall siden begynnelsen av 1950-tallet. I det flate partiet av Deliseterdalen, sør for Brakka, ligger snøen gjerne fra første snøfall til sent på vinteren,

så man kan faktisk gå en av sesongens siste skiturer opp til Brakka, så sant Børter-isen holder.

Hyttebøkene har vært en uløselig del av Brakkas historie. De har til tider vært brukt som et livlig diskusjonsforum mellom turgåere og Skogvesenet, representert ved Rune Askvik. Fylkesmannens miljøvernavdeling i Oslo og Akershus forvalter reservatet, og Askvik, som bor i Rausjøgrenda, er ansatt både i Friluftsetaten i Oslo kommune (tidl. Skogvesenet) og hos Fylkesmannen som oppsynsmann for reservatet. Det er ikke få hyttebøker som er blitt skrevet ut i løpet av årene. En del av hyttebøkene er dessverre blitt borte, og har vært sårt savnet av brakkas faste gjester. Skjønt noen av dem dukket opp igjen på mystisk vis som fotostatkopier.

I hyttebøkene kan vi lese artige historier om folk på langturer med telt og tunge sekker, som har tydd til Brakka i øsende regnvær, om ukjente turgåere som tilfeldig dumpet over Brakka og som til sin store overraskelse fant den åpen, om skogforskere fra Ås som har årvisse opphold på Brakka i forbindelse med vegetasjonsovervåkning i naturreservatet, om fiskefangster av ulik størrelse, om ski- og skøyteurer og selvsagt mye om vær og føre. Mer dramatisk var det for en turgåer fra Enebakk som gikk gjennom isen på Søndre Krovann den 9. april 2005. Han berget seg og fikk tørket seg og utstyret på Brakka, og skrev en fire siders beretning om hendelsen. Mange litt tilårskomne vandrere fra 1960- og -70-tallet er det også som tar turen inn til Brakka for et etterlengtet gjen-syn, etter både ti og trevde års fravær.

Mer stoff om Østmarka naturreservat vil komme i neste nummer.

Kulturminnetur til Guldsmeden

Østmarkas Venner gjentar suksessen fra 2006 og inviterer til ny kulturminnetur med Lise Henriksen og Arne Sunde.

**Lørdag 8. november,
med start fra Rustadsaga kafé kl. 11.**

Tuften etter Oslo Skiklubbs hytte ved Høyås. Foto: Lise Henriksen..

Turen byr på mye Østmarka-historie! Vi skal se nærmere på tufter og gamle kulturminner langs veien innover til Guldsmeden, som Kattisa, Ødegården, Skogsbråten og Oslo Skiklubbs hytte ved Høyås, før vi ender opp på Østre Guldsmeden.

Turen, som er 8 km lang, går i lettgått terreng og vil vare rundt 4 timer.

Ta med mat og drikke.

Junidag over Karismyr

Av Anne Marie Torgersen

*Myrull
strødd utover
som en stjernevimmel
røde moltekart
nikker i vinden
og lukten av pors
jeg hopper
tørskodd over myra
og kjenner
at jeg lever*

En klassisk østmarkstur 1

Av Terje Aarnes fra Etterstad

Det jeg har tenkt å gjøre er å ta leserne med på fot- og skiturer og svømmeturer i Østmarka – i fra tiden før Østmarkas Venner ble formelt stiftet, dengang virksomheten bar det klingende navnet «Frihet for folk i naturen».

Turene kommer til å gå innom kjente steder i Østmarka, med innfallsvinkler som Losbymarka, Ellingsrud, Østmarkkapellet, Skullerudkrysset, Sværsvann og Langhus jernbanestasjon. Jeg bruker kun kartreferanser som er å finne på Turkart over Østmarka (1:25000) og turkartet Oslo Østmark (1:50000).

Hvor ferden kommer til å gå på kjente og ukjente stier, vil jeg ikke røpe ennå. Turene har gått på rødmerkete løyper og blåmerkete stier sommer som vinter. Med kart og kompass har jeg krysset både stier og løyper og kommet meg til steder jeg bestemte meg for å nå den lørdagen eller søndagen eller den helgen, for å kontrollere utlagte vervingsbøker for fredning av Østmarka, eller om tidligere opphengte oppslag hang der ennå og om de måtte erstattes med nye håndskrevne.

Tro det eller ei, de første løpesedler og plakater var håndskrevet av meg. De tegningene som var å finne i lokalavisene Nordstrands blad og Østre Akers Budstikke fra 1964 til 1966, var tegnet av Arne Jansson. Fotografier som ble tatt i denne perioden har jeg bestemt meg for ikke å flette inn i turbeskrivelsen.

På den tiden var det jobben (kontrollere utlagte vervingsbøker og oppslag) som måtte

gjøres og å gå den planlagte distansen på den tilmålte tiden. Turen gikk vekselvis i gang, dilt og løp, mens jeg spiste litt nå og da. Om vinteren brukte jeg ski og noen ganger truger. Når sommertemperaturen var på det høyeste, kjølte jeg meg ned med en svømmetur over vann. Medbrakt utstyr plasserte jeg på en kvistflåte eller medbrakt oppblåsbare gummimadrass.

Jeg kommer ikke til å ta for meg historikken på steder under vandringen, men henviser dere bare til foreningens eget medlemsblad der Lise Henriksens artikler dekker stedshistorien. Mer stoff kan man finne i boken Østmarka fra A til Å.

Ideen er unnfanget og de første underskriftsbøker er lagt ut. Nå skal du og jeg, kjære leser, straks legge ut på den mest klassiske fotturen som jeg tok i forbindelse med medlemsvervingen til foreningen.

Den turen jeg setter mest pris på

Men først må jeg fortelle litt om bakgrunnen for denne artikkelen som jeg har kalt for «En klassisk østmarkstur 1». Det er onsdagskveld og tid for «å kroeg seg» foran peiskaminen med tidsskrifter og blader. Medlemsbladet Nytt fra Østmarka nr. 1 2008 har kommet og jeg skimleser artikkelen om Guldsmeden. Jeg tenker og regner både på fingre og tær og prøver å finne ut hvor mange ganger jeg har ligget over på Guldsmeden en sommernatt eller under buskgranene rett ved en vinternatt, før jeg har dratt videre innover

i Marka for å finne spor og dyr, eller bruke fiskestanga. Antallet fingre og tær strekker ikke til, jeg kommer ut av tellingen.

Jeg går over til neste tidsskrift, og neste og neste... Det blir bare skumlesning denne kvelden, øremerking av artikler jeg vil fordype meg i på fredagskvelden.

Fredagskvelden kommer, denne kvelden sitter jeg med vervefolderen til Østmarkas Venner. En nydelig trykksak som fyller mitt hjerte med glede. Jeg tenker tilbake på de dager jeg satt ved stuebordet hjemme med blåpapir og A4-ark og skrev ned budskapet om fredning av Østmarka, med dertil hørende arbeidsoppgaver som burde løses i Marka...

Løpesedler blir laget så det verker langt oppover armene og til nakken. Har du for butt spiss på kulepennen eller blyanten, må du skrive oppå, eller begynne på nytt hvis arkene glir innbyrdes. Sedlene må jeg ha ferdig i kveld, for i morgen lørdag er det turdag og budskapet må henges opp.

Klokka ringer, den er 06.00. Jeg lister meg ut på kjøkkenet og spiser en rask frokost, tar så den ferdigpakkede sekken som står i gangen og legger i vei. Tar en rask titt på klokka, den nærmer seg 06.30. Det er juli og varmt – men ikke for varmt – når jeg forlater Steinerskolen på Nordstrandhøgda. I det jeg passerer Sæterkrysset sender jeg en hjertelig takk til manufakturforretningen, bokhandelen, postkontoret, barbereren, og sporten på Sæter som har støttet meg med plass til vervingsbøkene for fredning av Østmarka. Videre går turen til Skulderudkrysset og plassen «Drit ut», på blåmerket sti oppover bakken langs bekken til Kusletta der Skullerudstua nå ligger, videre til Rustadsaga og Kattisa.

I veikrysset der veien tar av til Ødegården, fornyer jeg det første oppslaget, som er blitt noe fillete og vått (i alle sentrale sti-/veikryss var det plassert oppslag). Turen går videre til benken ved Hestehullet, der ser jeg at mitt oppslag henger tørt og godt ved bekken. Bekken klukker så fristende, koppen blir fylt og fylt, jeg drikker begjærlig til jeg raper frefdylt. Dette har vi ikke tid til, veien går videre ned til Mariholtet og Skihytta til Oppsal IF, der jeg har fått plassert en av mine vervingsbøker. De første underskrifter er kommet – dog ikke så mange, men en begynnelse.

Det stopper ikke her; turen går videre til Gaupesteinene, langs Stakanløypa til Skråbakkhølet og 17. mai-plassen, hvor det blir en ny påfyll av vann og jeg tar en liten pause. Videre bakken opp til midtveis på Kavlebrumyra og østover på en gammel, rødmerket løype ned til veien som går forbi Bjønnebetet – Eggemosen. Her går jeg over på den blåmerkede stien som fører forbi Steinsjøen og til Vangen. Halvparten av turen er nå unnagjort. Det blir en lang pause på en god time, hvor jeg nyter medbrakt niste og kompletterer med kaker og kaffe og en vorterøl.

Så til arbeidet! Kontroll av utlagt vervingsbok og «agitering» for fredning av Østmarka og de sakene som jeg ser på som «knagger» som er av betydning for «østmarkstravere».

Videre bærer det til Skjelbreia på blåmerket sti – så på vei og sti til Slåttebråtan og Sandbakken for ny kontroll av vervingsbøker og ny runde med «agitering». Her er antall underskrifter større. Det later til at jeg må skifte ut denne boken med en ny ved neste besøk. Så er det av sted igjen, forbi den gamle skogshytta ved Klokkeruddelet og videre til Smørhullet.

I moderat tempo fortsetter jeg opp til Østmarkkapellet for kontroll av vervingsboka der. Men pausen blir ikke lang før jeg går videre

til Rundvann og over flanene til Fjeldstadbakken. Herfra følger jeg lysløypetraseen til Rustad-saga, hvor jeg må ha en stopp og fyller opp med en bolle, Pepita-kjeks og en kanne med kaffe.

Her blir det ofte avsatt god tid som avslutning på turer etter endt vervingsøkt i Marka, før jeg rusler ned til bussholdeplassen og bussen som tar meg tilbake til Saterkrysset.

En oppsummering av det hele er at en 10–12 timers tur var tilbakelagt, nye medlemmer var vervet og jeg var godt fornøyd med dagen. I ettertid har jeg tenkt på hva det var som

drev meg til dette. Det var så mangt, men det som ga meg drivkraften til å fortsette, var tanken på diktet (Revolusjonens røst, red. anm.) til Rudolf Nilsen:

*Gi meg de rene og ranke, de faste og sterke menn,
de som har tålmod og vilje og aldri i livet går hen
og selger min store tanke, men kjemper til døden for den.*

*Ja gi meg de beste blant dere, og jeg skal gi dere alt.
Ingen kan vite før seieren er min hvor meget det virkelig gjaldt.
Kan hende det gjelder å redde vår jord. De beste blant dere er kalt.*

Red.anmerkning: Terje Aarnes var en av initiativtakerne for å få stiftet Østmarkas Venner.

Bli medlem du også!

Du som vil støtte Østmarkas Venner, bli medlem! Skriv navn og adresse her, klipp ut og send til: Østmarkas Venner, Postboks 37 Haugerud, 0616 Oslo

Navn:

Telefon:

Adresse:

Postnummer og -sted :

Kontingenten er kr 130 per år. Borettslag, bedrifter og organisasjoner kr 260 per år.
Blankett vil bli tilsendt etter innmelding.

SLÅ RING
OM
ØSTMARKA

Eller meld deg inn via: www.ostmarkasvenner.no

B

NORGE

P.P.

DISTRIBUERT AV POSTEN NORGE

Returadresse: Østmarkas Venner, Postboks 37 Haugerud, 0616 Oslo

Østmarkas Venner
inviterer medlemmer og andre interesserte
til åpent møte på Skullerudstua
mandag 10. november kl. 19–21

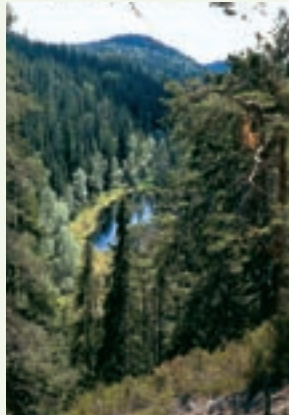

Foto: Sverre M. Fjelstad.

Markaloven – Det er NÅ eller aldri!

Program:

Heidi Sørensen, statssekretær i Miljøverndepartementet, orienterer og svarer på spørsmål om regjeringens arbeid med Markaloven

Pause med enkel bevertning

Spennende lysbildeforedrag (annonseres seinere)

Møt opp for å vise at det er NÅ eller aldri for vern av Østmarka!
Alle er hjertelig velkomne til et spennende møte!

For å komme til Skullerud kan man gå, sykle, ta T-banens linje 3 eller busslinje 70, 76 eller 79 til Skullerud stasjon, eller kjøre bil til parkeringsplassen ved Olaf Helset's vei